

Uz temu

Suvremeno postindustrijsko društvo ostavlja malo prostora za osobe koje su napustile školovanje prije stjecanja srednjoškolske svjedodžbe. Za ravnopravno nadmetanje na tržištu rada potrebna je velika fleksibilnost, sposobnost prilagođavanja novim tehnologijama i spremnost na cjeloživotno obrazovanje, što je, bez srednjoškolske naobrazbe, teško ostvariva zadaća. Zbog toga su osobe koje prekinu školovanje prije no što steknu srednjoškolsku svjedodžbu velik i ozbiljan društveni problem. Iz ove se skupine regrutira većina osoba osuđenih na dugotrajnu nezaposlenost ili obavljanje nestalnih ili slabo plaćenih poslova, a mnogi iz nje kasnije će se naći u kategoriji egzistencijalno ugroženih ili socijalno isključenih građana. Rano napuštanje školovanja, nažalost, za neke od njih prvi je korak u kriminalnoj karijeri. Nije stoga neobično da se zbog osoba koje prekinu školovanje prije stjecanja srednjoškolske svjedodžbe iz državnih proračuna izdvajaju golema sredstava namijenjena programima za nezaposlene, za zbrinjavanje socijalno ugroženih te prevenciju i krivično gonjenje zločina. Nažalost, Hrvatska nipošto nije pošteđena od razarajućih posljedica slabe obrazovne strukture i velikoga broja osoba najskromnije naobrazbe. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2001., među mladima (20 – 24) približno je 12 posto osoba bez završene srednje škole. Suočena sa sve većim tehnološkim izazovima postindustrijskoga društva i imperativom učinkovita rješavanja nagomilanih problema povezanih s ranim prekidanjem školovanja, Hrvatska se nalazi u situaciji da žurno mora donijeti odluku koja će broj takvih osoba smanjiti na najmanju moguću mjeru. Svojedobno je i donesena načelna odluka Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH da se krene u projekt obvezne srednje škole, koja je kao jedan od ciljeva zacrtana u Strateškom okviru za razvoj od 2006. do 2013.

Tematski broj Društvenih istraživanja pred vama nudi znanstvenu analizu problema ranoga napuštanja školovanja, koji ozbiljno ugrožava gospodarski i društveni razvitak Hrvatske. Znanstveni radovi uključeni u cjelinu, odreda temeljeni na podrobnoj analizi opsežne empirijske građe, tematiziraju razne oblike ovoga fenomena, nastojeći mozaično ocrtati cjelovitu pojavu i njezine pojedine segmente. Autori se tako bave mogućim uzrocima ranoga napuštanja školovanja, ishodima kojima ono vodi, načinima na koji bi se postojeća stopa ranoga prekidanja školovanja mogla smanjiti i prijedlozima ublažavanja uočenih društvenih posljedica.

Autori Ferić, Milas i Rihtar nastoje prepoznati razloge i odrednice ranoga napuštanja školovanja kombinacijom kvalitativne i kvantitativne metodologije, produbljujući spoznaje ponuđenom tipologijom odustajajuća. Matković se u radu bavi analizom povezanosti obrazovnoga, materijalnoga i socijalnoga statusa obitelji s obrazovnim ishodima, a sličnu temu obrađuje i autorski trojac Burušić, Babarović i Marković, usredotočujući se na odnos između obrazovnih dostignuća djece i obrazovne razine roditelja. Milas, Ferić i Šakić u svojem radu uspoređuju životne uvjete i kvalitetu življenja mladih bez završene srednje škole s dobno usporedivom skupinom koja je stekla najmanje srednjoškolsku svjedodžbu. Razlike između zaposlenih i nezaposlenih mladih bez završene srednje škole tema je rada Brajše-Žganec i Merkaš, kojim dovode u pitanje homogenost populacije osoba koje rano napuste školovanje.

Nadam se da će svezak pred vama pomoći u znanstveno utemeljenom rasvjetljavanju fenomena ranoga prekidanja školovanja i pridonijeti poduzimanju mjera koje će smanjiti njegovu stopu te ublažiti njegove razorne posljedice za društvo i pojedinca.

Goran Milas